

τὸ κήρυγμα τὸ εὐλογεῖν καὶ ἀγιάζον, ἤθελον νὰ εἶχον τοῦ πατρός μου τὴν ἔνθεον ψυχὴν καὶ βοήν, διὰ νὰ φωνάξω στεντορεῖως πρὸς τοὺς Ἕλληνας πάντας : « Ἕλληνες ἀδελφοί, τέκνα θεοῦ γένους ἡρώων καὶ μαρτύρων, ζυπνήσατε, ἐνώθητε, ἡ πατρίς κράζει, σῶσατε τὴν ἱεράν κληρονομίαν τῶν πατέρων σας, οἵτινες ἀπέθνησκον αὐτοί, ἵνα ζήσητε σεῖς, σῶσατε τὴν πατρικὴν σας γῆν, ἥτις σὰς ἐγέννησε, σῶσατε δόξας τριάκοντα αἰώνων, ἥτις σὰς περιλάμπει, σῶσατε θεῖαν γλῶσσαν Μουσῶν καὶ χαρίτων, ἥτις σὰς ἔθρεψε, σῶσατε Ἐκκλησίαν, ἥτις σὰς ἡγίασε, μὴ ἀφήσητε νὰ πνιγῶ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ὑπὸ τῶν κτηνωδεστάτων βερβάρων...

Προσπαθῶ νὰ δαμάσω τὴν ἀγανάκτησίν μου κατὰ τῶν Φαρισαίων τούτων, οἵτινες ὅμως ἐσονται ἐν τῷ μέλλοντι οἱ μόνον ἔνεκα συμφέροντος βέβαιον σύμμαχοι ἡμῶν. Πρέπει νὰ καταδείξῃ τις αὐτοῖς ἀριδύλως διὰ πραγματικῆς ἱστορήσεως τὴν ψευδῇ ἐκείνην ἀλλοτρίοπιστίαν τῶν βουλγάρων πρὸς τοὺς Καθολικούς. Ἐπίσθην, ὅτι τοῦτο μόνον δύναται νὰ σείσῃ τὸν φιλοσλαυισμόν αὐτῶν.

Ἀναστ. Γεννάδιος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ ΠΑΣΑΣ

Τὸ «Φιγαρώ» ἐν τινὶ φύλλῳ αὐτοῦ δημοσιεύον τὴν ἡθικὴν εἰκόνα ὑπουργοῦ τινος τῆς σημερινῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, λέγει ἐν συμπεράσματι : « Ὅσον περισσώτερον γράφω τόσον περισσώτερον κατανοῶ, ὅτι αἱ βιογραφίαι εἰσὶ περιτταὶ καὶ μόνον αἱ φωτογραφίαι χρησιμεύουσιν. Οἱ λόγοι καὶ αἱ ἰδέαι μεταβάλλονται — ἡ ρις καὶ τὸ στόμα μένουσι ».

Εὐφρὴς ἀναμφιβόλως ἡ παρατήρησις αὕτη, ἀλλ' ὅμως ἐπιπόλαιος ὡς πᾶσα ἄλλη εὐφυολογία. Πόσον σοφώτερον εἶνε τὸ γροαίνν ἡμῶν δημῳδες λόγιον : « Ὁ λύκος κ' ἀν' ἐγὴ ρασε κ' ἄλλαξε τὸ μαλί του, οὔτε τὴν γνώμην ἄλλαξε, οὔτε τὴν κεφαλὴν του. Βεβαίως, ἀν' ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐστερημένοι θελήσεως, ἰδεῶν ἀρχῶν, χαρακτῆρος, εἰσὶν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀποφασίζουσι νὰ γίνωσιν ὄργανα τοῦ τυχόντος δεσπότη. Ἀναντιρρήτως ὄντα εὐτελέστερα τούτων δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξωσι. — Φέρε ἴδωμεν ὁποῖαν αὐτοὶ οὗτοι περὶ ἐκυτῶν ἔχουσι γνώμην. — Θεωροῦσι τὸ ἄτομόν των ἐν ἐμπόρευμα, τὸ ὁποῖον πάντοτε προσπαθοῦσι νὰ παριστῶσι σύμφωνα πρὸς τὰς ὁρέξεις τοῦ ἀγοράζοντος αὐτό. Καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι κατὰ βάθος μᾶλλον τούτων συνεπέστεροι εἰς ἑαυτούς : ὡς ἀρχὴν τοῦ βίου των ἔθεντο τὸ θηρεύειν τὸ σιμῆρον, ταύτην δὲ ἀπαρεγκλίτως ἀκολουθοῦσιν. Ὁ χρόνος παρέρχεται, τὰ ἔτη τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο στιβάζονται ἐπὶ τῆς ράχεως των ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν ὁ ὀργανικὸς ἄνθρωπος ὁλονέν κυρτοῦται : λευκαίνονται αἱ τρίχεις, τὰ δὲ γόνατα λύνονται : τὸ πρόσωπον ρυτιδούται, αἱ αἰσθήσεις ἀμβλύνονται καὶ ἡ φωτογραφία των ριζηδὸν ἀλλοιοῦται. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἴσως μυριάκις νὰ μετεβλήθησαν καὶ οἱ λόγοι καὶ αἱ ἰδέαι των : ἀλλὰ κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον κατὰ βάθος ἔμειναν πάντοτε οἱ αὐτοί, τὸ δὲ αἰώνιον σύνηθές των, παρὰς, μόνον ἐν τῇ ἐπιθαννατικῇ κλίνῃ ἐγκαταλείπει αὐτοὺς, οἰοεὶ ὅν ἡ μόνη δύναμις ἡ διδούσα πνοὴν εἰς τὸ σῶμα των καὶ ζωογονοῦσα αὐτό.

Ἰσως ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, εἰς τὰς ἐξαιρέσεις ὅμως ταύτας δύναται νὰ καυχῇθῃ, ὅτι δὲν κατασθιμείται ὁ τῆς Κρήτης τοπάρχης, **Ἰωάννης Φωτιάδης πασᾶς**. Ὁ

ἄνθρωπος οὗτος ἀληθῶς δύνχεται μεθ' ὑπερηφανείας νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι ἀποτελεῖ τέλειον τύπον ἐμφύχου ὀργάνου. ἔχει ἀπάσας αὐτοῦ τὰς ἀρετάς, ὣν πρώτη εἶνε : *Ἀγάπα τὸν χρυσὸν ὑπὲρ τὴν τιμὴν*.

Οἱ ἐν Ἀθήναις γινώσκουσι τὸν διπλωμάτην, ὅστις ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἀντεπροσώπευσεν ἐν Ἑλλάδι τὴν Τουρκίαν. Δι' Ἕλληνα ἐν τῇ τουρκικῇ ὑπηρεσίᾳ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ θέσις δυσχερεστέρα, πρέπει δὲ ὁ ἀναδεχόμενος τὸ ὑπόργημα τοῦτο Ἕλληνα νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει ὅτι, ὅπως εὐδοκιμήσῃ, ὀφείλει νὰ καταπνίξῃ ἐν ἑαυτῷ πᾶν ἑλληνικὸν αἰσθημα. Καὶ ὁ Φωτιάδης, πασᾶς εὐδοκίμησεν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, ὁ δὲ Σουλτάνος πλουσίως ἡμίψε τὸν πιστὸν αὐτοῦ θεράποντα, δωρησάμενος αὐτῷ πλὴν ἄλλων καὶ *τσιφλίκιον* μέγα ἐν Θεσσαλίᾳ διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις, ἃς προσήνεγκεν αὐτῷ κατὰ τὴν κρητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866—1869. » Πτο χαρίεις ὁ διπλωμάτης οὗτος : ὁμιλιτικός, κομψὸς τοὺς τρόπους, λεπτός τὴν συμπεριφορὰν, ἀπετέλει τέλειον σκεῦος τῶν ἀριστοκρατικῶν αἰθουσῶν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐνθ' ἡμειβετο ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν ὑπηρεσίας του, κατῳρθοῦ συγχρόνως νὰ κερδίζῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς παρ' ἡμῖν ἀριστοκρατικῆς αυτοκαλουμένης τάξεως, καὶ νὰ θεωρῇται ὑπὸ ταύτης τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐνθουσιώδης πρόμαχος. Δὲν ἀπητοῦντο πρὸς τοῦτο μεγάλα πράγματα : ἤρκουν δύο μόναι προσωπίδες, ἃς νὰ μεταλλάσῃ ἄλλως τε, ἐν τῇ ἀριστοκρατικῇ τάξει τῆς ἡμετέρας κοινωνίας τοσαύτη ποικιλία περιεχυρσωμένων ἀσημασίτων καθ' ἑκάστην ὑπεισδύει, ὁλοσχερῶς νοθεύουσα αὐτήν, καὶ τοσούτον ὀλίγας ἀπαιτήσεις εὐσυνειδησίας καὶ εἰλικρινείας κατήντησαν νὰ ἔχουσιν. Ὡστε δὲν ἦτο δύσκολον εἰς τὸν πρεσβευτὴν τῆς Τουρκίας νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν του.

Δὲν πιστεύομεν νὰ ὑπάρχῃ καρδιά, δὲν λέγομεν ἑλληνικὴν, ἀλλ' ἀνθρώπινον, ἥτις νὰ μὴ συνεκινήθῃ ἐκ τοῦ ὀλοκαυτώματος τοῦ Ἀρχαδίου καὶ τοῦ ἡρωῦ τμοῦ, μεθ' οὗ ἐπὶ τρία ἔτη ἡ δύσποτμος Κρήτη ἐπάλαιε κατὰ τῶν μυριοπληθῶν στρατιῶν τοῦ μωσμεθανισμοῦ. Καὶ ὅμως ἡ γραφίς τοῦ κ. Φωτιάδου τοὺς μάρτυρας ἐκείνους ἐτόλμησε νὰ ἀποκαλέσῃ ἐν διακοινώσει πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1869, ἀν' μὴ ἡ μνήμη μᾶς ἀπατᾷ, ἀγύρτας ἐμπορευομένους τὴν *μεγάλην* ἰδέαν. Ἡθέλομεν νὰ γνωρίζωμεν, ἔτρεμεν ἀρά γε ἡ χεὶρ του, ὅτε ἔγραφε τὴν βλασφημίαν ταύτην ; « Ἀ μπᾶ ! ταιαῦτα μικρὰ πράγματα δὲν ἐνοχλοῦν ἄνθρωπον ἐστερημένον καρδίας : βγαίνει παρὰς ; αὐτὸ εἶνε τὸ σπουδαῖον, τὸ οὐσιώδες διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ εἶδους τοῦ κ. Φωτιάδου. Ἀναμφιβόλως ὁ Σουλτάν Χαμητ δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον καταλλήλοτερον τοῦ γράψαντος τὴν διακοινώσιν ἐκείνην, ὅπως ἐκδικήθῃ τοὺς Κρήτας καὶ τιμωρήσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν θρασύτητα τῶν νησιωτῶν τούτων : ἀν' δὲ σήμερον, ὅτε ἐγγίζει ἡ λήξις τῆς πενταετίας του, ἐπισκοπήσωμεν τὴν ἐν Κρήτῃ διοίκησίν του, θὰ εὕρωμεν ἀποτελέσματα, ἀν' ὅχι ἀξία τῶν προσδοκιῶν τοῦ Σουλτάνου, ἀλλ' ὅμως ἀξία καθ' ὅλα ἀνθρώπου πρὸ παντός περὶ τοῦ συμφέροντός του μεριμνῶντος. Ἀν' δὲν ἐπέτυχεν ἐν ἅπασιν τοῖς σχεδίοις του, πταίει οὐχὶ αὐτός, ἀλλὰ τὸ δύστροπον καὶ ἀδάμαστον τοῦ λαοῦ, ὃν ἐκλήθη νὰ διαπαιδαγωγῇ ἐν τῇ διαθροᾷ : διότι δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐστᾶλη νὰ διοικήσῃ τοὺς Κρήτας, ἀλλὰ νὰ τοὺς διαφθείρῃ.

Οἱ νουνεχέστεροι τῶν Κρητῶν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κατενόη-

σαν, ὅτι οὐδὲν καλὸν ἢ πατρίς των ἡδύνατο νὰ περιμένῃ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866 πρεσβευτοῦ τῆς Τουρκίας ἐν Ἀθήναις. Ὁ γυιὸς τῆς πλύστρας, ὡς ἐν Κρήτῃ ἀποκαλεῖται, —διότι κατὰ φήμην βεβαιουμένην, ἦν πράγματι υἱὸς πλυντρίας— οὐδεμίαν ἔφερον ἐκ τῶν ἀρετῶν ἐκείνων, αἰτίνες ἡδύνατο νὰ εὐχρεστήσῃσι τοῖς Κρησίν, ἱκανοποιῶσαι τὸν ἀκοίμητον αὐτὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωτα. Μετριότης ἄσματος ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῆς διανοίας, ἀναπληροῖ θαυμασίως τὴν ἑλλειψίν ταύτην διὰ τῆς ἐλαστικότητος τῆς συνειδήσεως, ἥτις ἐν ἀφρόνῳ δόσει παρ' αὐτῷ ἀπαντᾷ. Εἰθισμένος νὰ ἐκτελῇ τυφλῶς πάντοτε τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου του, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀναπτύξῃ ἐν Κρήτῃ ἰδίαν αὐτοβουλίαν· μόνον ἐν τῇ ἐπινοήσει πονηριῶν καὶ δολοπλοκιῶν ἐφάνη πρωτότυπος καὶ ἀνεξάντλητος· διότι ἐστερημένος καὶ τῆς ἐλαχίστης διοικητικῆς ἱκανότητος προσεπάθει πάντοτε νὰ διοικῇ μὲ τὰ ψέμματα.

Ἡ ὑπουλόγη καὶ ἡ ἐμπάθειά του ἐν Κρήτῃ κατήντησαν παροιμιώδη· δεσποτικῶς ἀνατραφεὶς παιδιόθεν, ὅπερ ἐστὶ δουλικῶς —διότι δεσποτισμὸς καὶ δουλεία εἰσὶ δύο πράγματα μὴ δυνάμενα ἐν τῷ πραγματικῷ κόσμῳ νὰ νοηθῶσι τὸ ἐν ἅντῳ τοῦ ἐτέρου— κύπτων πάντοτε ταπεινῶς τὸν αὐχένα πρὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει δεσποτῶν του, ἀξιοῖ τὸ αὐτὸ νὰ πράττῃσι πρὸ αὐτοῦ ἐκεῖνοι, οὓς ὑπολαμβάνει κατωτέρους του, καὶ τοιοῦτους θεωρεῖ πάντας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ διοικουμένους. Εἶναι τοῦτο φαινόμενον ψυχολογικὸν ἄξιον βαθυτέρας μελέτης· συναισθάνεται ὁ ἄνθρωπος τὸν ἐξευτελισμὸν, ὃν ὑφίσταται καὶ ἀναζητῶν ἀποζημίωσιν, ἀνευρίσκει ταύτην εἰς τὴν ταπεινώσιν τῶν ἄλλων πρὸ αὐτοῦ· εὐρίσκει ἐν τούτῳ ἡδονήν, ἣν ψυχὴ ἐλευθερίως ἀνατραφεῖσα οὐδέποτε θέλει δυνηθῇ νὰ κατανοήσῃ. Ἐννοεῖται ὅτι ἐν Κρήτῃ ἡ ψυχικὴ αὐτοῦ αὐτὴ διάθεσις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εὕρῃ πλήρῃ ἱκανοποίησιν. Καὶ δυσχερεστεῖτο μὲν ἐκ τούτου ὁ πασσᾶς καὶ ἐστενοχωρεῖτο καὶ

ἐδυσανασχέτει, εὐρίσκειν ὅμως ἄλλην παραμυθίαν, ἥτις δι' αὐτὸν ἦτο πολὺ σπουδαιοτέρα· ἐλάβανε κατὰ μῆνα τριακοσίας (ἀριθ. 300) λίρ. χρυσᾶς στρογγυλᾶς ὀθωμανικᾶς. Ἦτο τοῦτο δι' αὐτὸν ἀρκετὸν νὰ τὸν κάμῃ νὰ λησμονήσῃ ὅλα τὰ ἄλλα.

Πράγματι, ἐξετάζοντες τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, μίαν μόνην ἀνευρίσκομεν παρ' αὐτῷ κρατοῦσαν ἰδέαν, μίαν τάσιν, μίαν ἐμφυτον κλίσιν, τὴν πρὸς τὰ χρήματα. Δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι, ὅτι ἂν εἶπῃ, ὅτι ἂν πράξῃ, ἐν μόνον πάντοτε ἔχει ἐλατήριον, ἓνα σκοπὸν μοναδικόν, τὴν συλλογὴν χρυσίου. Ἀρκεῖ νὰ σᾶς εἴπωμεν, ὅτι τὸ ἐλάττωμα τοῦτο δὲν εἶναι πλέον ψυχολογικόν, ἀλλὰ φυσιολογικὸν μεταδιδόμενον κληρονομικῶς· ὅστις κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα μετέβαινεν εἰς Κρήτην θὰ ἐβλεπεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ Σεραγίου μίαν δροσερὰν μορφὴν πλανῶσαν διὰ τηλεσκοποῦ τὴν θρᾶσίν της ἐπὶ τὸ πέλαγος· τί συνέβαινε; ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ Φωτιάδου κατεσκόπευε τὸν λεμβοῦχόν του, εἰς ὃν παρεχώρησε τὴν ιδιόκτητον λέμβον του, ἀριθμῶν πόσα ταξείδια θὰ κάμῃ, διὰ νὰ λάβῃ τὸ ἐσπέρας τὸ ἀνάλογόν του.

Ἐν Κρήτῃ ὁ κ. Φωτιάδης, ἐνῷ πρὸ παντὸς ἐφρόντιζε νὰ λαμβάνῃ τακτικώτατα τὰς 300 λίρας του κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς, προσεπάθει συγχρόνως νὰ συμβιδάξῃ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα συνετέλουν εἰς τὴν διαίτησίν του, ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ, ἣν τῷ ἐδημιούργησεν οὐχὶ βεβαίως ἡ ἀτομικὴ του ἀξία, ἀλλὰ τὰ αἵματα τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀγενῶς ὑβρισθέντων ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ δουλοπρὸς ἡ του κατὰ δεύτερον λόγον. Ἡγωνίζετο λοιπὸν νὰ φαίνεται ὅσον ἦν δυνατόν ἀρεστὸς εἰς τὸν Σουλτάνον, νὰ ψευτογελάῃ δεύτερον τοὺς νησιώτας, καὶ τρίτον νὰ ἐξαπατᾷ τὸν ἑλληνικὸν κόσμον, φαινόμενος ὅτι ἐργάζεται ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ ἑλληνισμοῦ. Διότι ὡς ἄνθρωπος συνετὸς, περὶ τοῦ μέλλοντος προνοῶν καὶ βλέπων ἐξαντλούμε-

Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνέχ. τῆς ἀριθ. 498)

— Ὡ! ὦ! εἶπεν ὁ Βλαίρῳ, ἀναγνωρίσας τὸ γράψιμον ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος, εἶνε τοῦ μαρκησίου Δεσπολ. Μήπως ἔχει ἄρ' ἄγε ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν μου; Τοῦτο δὲν μοῦ φαίνεται πολὺ πιθανόν, διότι νομίζω ὅτι ἀγαπᾷ πολὺ τὴν νεαράν του γυναῖκα. Ἀς ἴδωμεν τί μὲ θέλει;

Καὶ διαρρήξας τὸ περικαλύμμα ἤνοιξε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀνέγνω, ἀμέσως δὲ ἡ φυσιογνωμία του μετεβλήθη ὡς ἐκ θαύματος, τὸ μέτωπόν του ἐφιδρύνθη, ἔλαμψαν οἱ μικροὶ αὐτοῦ καὶ γαλανοὶ ὀφθαλμοί, τὰ χεῖλη του ἐμεδίασαν περιχαρῶς, ἐνῷ οἱ ῥώθωνές του εὐρέως διεσπασμένοι ἐφύρισσον ὡς τὸ ῥύγχος σαρκοδόρου ζώου ὁρρακινουμένου αἵμα.

Ὁ μαρκησὶς τῷ ἔγραψεν ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τῶν φίλων του, ὁ βρόνος Δεσιμαῖζ, θὰ τὸν ἐπισκέπτε-

το ἀπὸ τῆς δεκάτης μέχρι τῆς ἐνδεκάτης ὥρας, ὅπως ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ δι' ὑπόθεσιν οὐχὶ ἄμιρον σπουδαιότητος.

Ὁ Βλαίρῳ παρετήρησε τὸ ὥρολόγιόν του, ἦτο δὲ ἐννάτη καὶ ἡμίσεια ὥρα.

— Ἐντὸς μιᾶς ὥρας θὰ μάθω περὶ τίνος πρόκειται, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἃς περιμείνω τὸν νέον τοῦτον πελάτην.

Καὶ ἔθηκε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μαρκησίου ἐντὸς συρταρίου, ἤρξατο δ' εἶτα πρὸς διασκεδάσιν νὰ ταξιθετῇ τοὺς φακέλλους καὶ τὰ ἄλλα ἐγγράφα, τὰ φέρον μίγδην ἐπὶ τοῦ γραφείου του ἐρριμμένα. Τὴν δεκάτην ὥραν καὶ τέταρτον ἡ γραῖα ὑπρέτριά του τῷ ἀνήγγειλε τὴν ἀφίξιν τοῦ βαρόνου Δεσιμαῖζ.

— Καλὸ. εἶπεν ὁ Βλαίρῳ σοφικῶς, ἃς ἔλθῃ ὁ κ. βαρόνος καὶ ἄφετέ μας ἡσύχους.

— Ἐὰν ὅμως ἔλθῃ κανεὶς.

— Δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ κανένα.

— Ὁ κ. βαρόνος δύναται νὰ εἰσέλθῃ, εἶπε μετὰ λεπτῆς φωνῆς ἡ γραῖα.

Ὁ Βλαίρῳ βυθισμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν ὤμων καὶ κύπτων ἐπὶ τῶν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του φακέλλων ἐφάνετο καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς ἐργασίας. Ὁ βαρόνος εἰσῆλθεν, ἡ δὲ γραῖα ἐκλείσε τὴν θύραν.

Ὁ Βλαίρῳ ἀνέμενε νὰ φθάσῃ ὁ νέος πλυσίων του καὶ εἰς ταῦτα ἤγειρε τὴν κεφαλὴν. Τὰ βλέμματα διεσπάρωσαν,

νον όλονεν τὸ Κράτος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου σήμερον τρέφεται, θέλει μὲν νὰ τὰ ἔχῃ διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον καλὰ καὶ μὲ τοὺς Ἕλληνας, δὲν θέλει ὅμως ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐγκαταλίπῃ καὶ τοὺς Τούρκους, διότι βλέπει ὅτι δύναται κατὰ ἀκόμῃ καὶ ἀπὸ αὐτοὺς νὰ τοιμίσῃ. Πιθανὸν νὰ ἐπετύγχανεν εἰς τοὺς σκοπούς του, ἂν εἶχεν ἄλλον λαὸν νὰ διοικήτῃ, ὀλιγώτερον τοῦ κρητικῆς εὐφυῆ καὶ τῆς εἰλικρινείας φίλον. Ἄλλ' ὁ Κρῆς ὅστις πρὸς στιγμὴν ἐπίστευσεν, ὅτι οἱ χριστιανοὶ Πασσάδες διαφέρουσι τῶν τούρκων, ταχέως ἐξῆλθε τῆς πλάνης ταύτης, κατενόησε δὲ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν τυχόντα τῆς Πύλης ὑπάλληλον διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ὀνομάζεται Γκιρρὴς καὶ ὄχι Μεχμέτης. Εἶδεν ὅτι τὰ εὐτελῆ ράκη ἐλευθερίας, ἅτινα μετὰ αγῶνας ἀγρίους κατώρθωσε νὰ ἐκδιδῇ ἀπὸ τῶν δυναστῶν του, δὲν ἐφρουροῦντο τοσοῦτον ἀσφαλῶς, ὅσον ὑπέθετεν, ἐν ταῖς χερσὶ χριστιανοῦ διοικητοῦ. Ἀλλὰ τὰς ἐλευθερίας του ταύτας, ὅσον ἂν ἦσαν πενιχραί, ὁ Κρῆς τὰς ἐθεώρει τιμαλφεστάτας· ἐν ταύταις ἐβλεπεν οὐδὲν ἑλαττον ἢ τὸ τίμημα τῶν αἱμάτων του· διότι ἐν Κρήτῃ ὀλίγαι εἰσὶν αἱ οἰκογένειαι αἱ μὴ εἰσενεγκούσαι ἐν τῷ κατὰ τῆς τυραννίδος ἀγῶνι τὸ αἷμα πολιοῦ πατρὸς ἢ βλαστοῦ θαλεροῦ ἐν τῇ μάχῃ πεσόντων, ἢ ἀσθενῶν ἄλλων πλασμάτων, θυμάτων τῆς μουσουλμανικῆς θηριωδίας. Ταχέως ὁ Κρῆς ἐν τῇ διὰ τοῦ κ. Φωτιάδου ἐκδηλουμένη πολιτείᾳ τῆς Πύλης διείδε τάσιν πρὸς λαθραίων ὑφαρπαγῆν τῶν δικαιωμάτων καὶ βαθμιαίαν ἐκμηδένισιν τῶν ἐλευθεριῶν του, ἐντεῦθεν δὲ πρωτῶς ἐγεννήθη ἐν τῇ νήσῳ ζωηροτάτη ἀντίδρασις κατὰ τῆς καταχθονίου ταύτης τάσεως, ἀντίδρασις ἥτις ἀπέληξεν εἰς τὰ γνωστὰ ἐν Κρήτῃ τελευταῖα συμβάντα, καὶ ἥς ἀποτέλεσμα ἦν ἡ χιτάριψις τοῦ προσώπειου τοῦ Φωτιάδου πασσᾶ. Διότι, ὅσον ἂν ἦτο ἐπιτήδειος, δὲν ἠδυνήθη μέχρις ἐσχάτων νὰ παίξῃ διπλοῦν πρόσωπον καὶ ἐξηναγέσθῃ ἐν τέλει· νὰ ἐκλέξῃ μετὰ τῶν δύο μερῶν. Ἀμα περιῆλθεν εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐδίστασε περὶ τῆς ἐκλογῆς· προὔτιμη-

σε τὸ θετικὸν τῆς σήμερον συμφέρον καὶ προσεχώρησεν εἰς τὸ τουρκικὸν μέρος. «Εἶμαι ἐσκέφθη, ἀκούοντως ἐξυπνος, ὥστε θὰ δυνηθῶ νὰ πείσω κατόπιν τοὺς Ἕλληνας, ὅτι τὸ ἔπραξα πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἑλληνισμοῦ». Εὐφρέστατα, ὅθεν, ἀνταποκριτὴς τις ἐκ Χανίων παρετήρησέ ποτε ὅτι, ἐκ τῆς ἀποκτίσεως χριστιανοῦ διοικητοῦ ἢ Κρήτῃ οὐδὲν ἄλλο ὠφελήθη ἢ τὰ εὐρωπαϊκοῦ συστήματος παράθυρα, ἅτινα ἀντικατέστησαν ἐν τῷ σεραγίῳ τὰ καθάρια τῶν γυναικωνιτῶν τῶν τούρκων προκάτοχον τοῦ Φωτιάδου.

Σήμερον ὁ κ. Φωτιάδης δὲν εἶναι ἐκεῖνος, ὃν πρὸ πέντε ἐτῶν ἐγίνωσκον αἱ Ἀθηναί. Τὰ διαρρέυσαντα ἔτη οὐσιωδῶς μετέβαλον τὴν φωτογραφίαν του· ἡ δασεῖα καὶ μισοπολιος γενεάς, ἣν ἀπὸ τῆς χηρείας του τρέφει, καθίστησιν αὐτὸν γεροντώτερον ἴσως ἢ τὸν πράγματι εἶναι, προστίθῃσι δὲ εἰς τὴν φαισασκίαν αὐτοῦ φυσιογνωμίαν ἥθος ἐκφραστικώτερον. Μεθ' ὅλην ὅμως τὴν ἐπελθοῦσαν ἐξωτερικὴν μεταβολήν, ἡ ψυχὴ του διέμεινε πάντοτε ἡ αὐτή. Οἱ περὶ αὐτὸν διαδίδουσιν ὅτι, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς μετὰ τρίμηνον ἐκπνεύσεως πενταετίας του ἐν Κρήτῃ, σκοπεῖ, ἂν δὲν διορισθῇ ὑπὸ τῆς Πύλης εἰς ἄλλην θέσιν, ν' ἀποκατασταθῇ ἐνταῦθα. Δὲν θὰ μᾶς φανῇ τοῦτο διόλου παράξενον· ἡ ἀθηναϊκὴ χριστοκρατία θὰ κερδίσῃ ἐν ἔτι μέλος, οἱ μεσίται θὰ ἀποκτήσωσιν ἕνα ἔτι πᾶτρωνα, τὸ δὲ χρηματιστήριον θὰ εὕρῃ ἕνα ἐπὶ πλέον θερμὸν θιασώτην.

Ἰδαῖος

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἔλευσις τοῦ ὑποστρατήγου κ. Γρίβα πολλὰ χῶς σχολιάζεται. Σχεδὸν ταυτίζεται μετὰ τῆς ἀνακλήσεως. Λέγε-

καὶ ἀμέσως ὁ Βλαίρ' ἔκρινε τὸν ἄνθρωπόν του. Ὁ Λέων ἠσθάνετο ρίγος καθ' ἅπαντα τὰ μέλη, οἶονεῖ αἰσθανόμενος ὅτι εὕρισκετο ἔπεναντι ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατο ν' ἀπορύγῃ τὴν ἐπίδρασιν.

— Ἰδοὺ κάθισμα, κύριε, καθίσατε, εἶπεν ὁ Βλαίρῳ. Εἴσθαι ὁ κ. βαρόνος Δε... Δε... Δε..., Μὲ συγχωρεῖτε, μοὶ εἶπον τώρα τὸ ὄνομά σας, ἀλλὰ μὲ διαφεύγει τῆς μνήμης, εἶμαι τόσον βυθιστὴς ἐνός εἰς τὴν ἐργασίαν...

— Εἶμαι ὁ βαρόνος Δεσιμαίξ.

— Δεσιμαίξ... τὸ ὄνομά σας δὲν μοῦ εἶνε ἄγνωστον, κύριε. Εἰ; τί ὀφείλω τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκέψεώς σας; Ἐπιθυμεῖτε ν' ἀγορεύσῃτε κἀνὲν μέγαρον ἢ νὰ πωλήτῃτε κἀνὲν κτήμα; ἢ χρειάζεσθε ἴσως κἀνέναν διευθυντὴν τῶν ὑποστατικῶν σας; Ἐάν τοιοῦτόν τι συμβαίνει, ἔχω πρόχειρον ἀσφαλέστατον ἄνθρωπον.

Ὁ βαρὼνος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Ἐρχομαι ἐδῶ, κ. Βλαίρῳ, διὰ μίαν ὄλως διαφορετικὴν ὑπόθεσιν, ἀπεκρίνατο μετὰ τρεμούσης φωνῆς, ἡ δὲ ὑπόθεσις αὕτη εἶνε λεπτή καὶ ὄλως ἐξαιρετική. Τέλος πίντων ἔχω ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν σας, τῆς ἐπεμβάσεώς σας, τῆς βοηθείας σας.

— Δὲν ἀρνοῦμαι ποτὲ τὰς συμβουλὰς μου, ἀνταπάντησεν ὁ Βλαίρῳ ὑπομειδῶν, ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐπέμβασίν μου, δηλαδὴ ὡς πρὸς τὴν συνδρομήν μου, τὸ πρᾶγμα διαφέρει καὶ θὰ ἴδω, ἐν.

— Δὲν ἐλάβετε κἀμμίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν μαρκήσιον Δεπρέλ ἀναγγέλλουσιν τὴν ἐπίσκεψίν μου;

— Ναι, ναι, ἔλαβον μίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν κ. Δεπρέλ, ἀλλὰ ποτε; χθὲς τὸ ἑσπέρας; ἢ σήμερον τὸ πρωί; Τὴν ἀνέγνωσα ἀφ' ἡμερῶν, διότι ἤμην τόσον ἀπασχολημένος... ἐνθυμοῦμαι, ὁ κ. Δεπρέλ μοὶ ἀναγγέλλει πρᾶγματι τὴν ἐπίσκεψίν σας. Γνωρίζετε λοιπὸν τὸν μαρκήσιον Δεπρέλ;

— Εἶναι οἶλος μου, καὶ ἐκεῖνος μοῦ ὠμίλητε διὰ σας.

— Ἄ, ἔκαμα μερικάς χάριτας εἰς τὸν μαρκήσιον, δὲν σας εἶπε κἀνὲν κακὸν περὶ ἐμοῦ; πῶς;

— Ἀπ' ἐναντίας, κ. Βλαίρῳ, ἐγὼ ἔμαθα ἀπὸ ἐκείνου ὅτι εἰσθε ἄνθρωπος εἰς τὸν ὁποῖον μπορεῖ νὰ ἔχῃ κἀνείς πλήρη ἐμπιστοσύνην.

— Ἀλήθεια;

— Τὸν ἀπηλλάξατε, μοὶ εἶπεν, ἀπὸ μίαν σπουδαίαν στενοχωρίαν.

— Ἀί, αὐτὸ μπορῶ κ' ἐγὼ νὰ κάμω ν' ἀπαλλάσω τοὺς ἄλλους ἀπὸ στενοχωρίας.

— Βέβαια, ἀφοῦ ἀσχολεῖσθε εἰς ὑποθέσεις.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπαγγελμά μου.

— Ἐπαγγέλλεσθε παντὸς εἶδους ὑποθέσεις;

— Ναι, κύριε βαρὼνος, παντὸς εἶδους ὑποθέσεις, μὲ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν τὰς ἀναλαμβάνω, ἐκλέγω μόνον ὅσαι μοὶ συμφέρουσι. Τώρα, ἐάν ἀγαπάτε, ἄς ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς ἰδικῆς σας.